

Najbolj neučinkovito je, če se ne prepozna potencialov okolja

I. P.

Vipavska dolina je z vzorčnim primerom prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe že nekajkrat te izkušnje predstavila na strokovnih srečanjih. Ni pa to edini projekt Regijske razvojne agencije ROD Ajdovščine, poudarja direktorica Brigita Habjan Štolfa, ki upošteva zelene razvojne usmeritve. Njihova prednost pri izvajanju različnih programov, so tudi vodilni partner v Lokalni akcijski skupini Vipavske doline, je predana strokovna ekipa na agenciji in močna povezanost z okoljem. Pravi, da je najbolj neučinkovito, če ne prepoznamo potencialov okolja. Zato ni nič čudnega, da želijo podjetnost in inovativnost spodbujati med mladimi s podjetniškimi krožki, kar je tudi strateški program občine Ajdovščina.

Vipavska dolina je z vašim projektom postala vzorčni primer prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe. S katerimi projekti ste se v regionalnem okolju še vključili v izvajanje programov za manjši ogljični odtis? So to kolesarske povezave, razpisi za sofinanciranje daljinskega ogrevanja na obnovljive energije, energetska sanacija stavb, celostne prometne strategije....?

Zeleno vključujemo v vse naše projekte. Praktično to pomeni, da razvijamo in izvajamo projekte, kot ste jih našli. Ne le, da jih snujemo in izvajamo na lokalni ravni z našimi ustanovitelji, na regionalni ravni v sklopu Mrežne razvojne agencije Severnoprimske regije, ampak tudi sistematično delamo na ozaveščanju in promociji aktivnega vključevanja zelenih usmeritev v naše vsakdanje delo. Trenutno se to izraža v pripravi Regionalnega razvojnega programa za novo finančno perspektivno 2021-2027. Prav tako v oblikovanju regijskih projektov, ki bodo omogočila zeleni prehod na različnih ravneh in segmentih.

Vaša agencija je vodilni partner v Lokalni akcijski skupini Vipavska dolina. Kje ste se najbolj odrezali in kaj bo v središču novega programa? Občine prevzemajo vse več obveznosti. Ali ste se uskladili glede objektov, s katerimi boste kandidirali v nacionalnem programu za okrevanje in odpornost?

Vodilni partner smo že dve programski obdobji. Moram reči, da so nam izkušnje iz prejšnjih let zelo pomagale pri izvajanju zadnje perspektive, ki je bila drugačna. V tej vlogi po eni strani iščemo in zbiramo razvojne pobude s terena, po drugi strani pa deležnike spodbujamo k pripravi razvojnih projektov, ki bodo prispevali k uresničevanju ciljev lokalne razvojne strategije. Dajemo vsebinsko in strokovno podporo različnim posameznikom in institucijam, da s sredstvi EU hitreje uresničijo svoj projektne ideje.

Mislite tudi na LAS Vipavska dolina?

V imenu LAS Vipavska dolina smo pripravili in objavili 5 javnih pozivov za sredstva ukrepa LEADER v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in za sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj v skupni vrednosti dobrih 800.000,00 eur. To predstavlja 95 % vseh razpoložljivih sredstev LAS za projekte. Do konca 2022 bomo s temi sredstvi izvedli 15 projektov s pretežno dediščinskimi vsebinami. V manjši meri tudi z razvojnimi

Brigita Habjan Štolfa

vsebinami, ki so povezane z ohranjanjem okolja, spodbujanjem lokalne prehranske oskrbe in turizmom.

Kako bo v novi strategiji?

Pri pripravi strategije za novo programsko obdobje bomo prisluhnili potrebam okolja in sledili usmeritvam države ter skladov, iz katerih bomo črpali sredstva. Že sedaj pa vemo, da bo težišče izvajanja ukrepov namenjeno prilagajanju na podnebne spremembe in ozaveščanja o tem. Pri tem mislim tudi prestrukturiranje kmetijstva, ki ga je potrebno nadgraditi s podjetniško miselnostjo ter mu s tem dvigati dodano vrednost. Prizadevali si bomo za dvig stopnje samooskrbe in za kratke dobavne verige ter predvsem za sodelovanje in povezovanje ponudnikov. Imamo potencial za razvoj zelenih vsebin, kar mora potekati vzporedno s procesnimi izboljšavami s pomočjo digitalizacije ter z agilno in vitko podjetniško miselnostjo. Kar zadeva investicije v okviru programa za okrevanje in odpornost, potekajo pogovori neposredno med našimi ustanovitelji in ministrstvi oz. Vlado RS. Mi smo servis in tu nastopamo v zaledju.

Evropa investira v podeželje. Tudi Slovenija je sprejela zelo kakovosten program razvoja podeželja. Katere panoge na območju zahtevajo sistematičen pristop in spodbude, da bi do 2030 poslovale bolj zeleno, bolj kakovostno

pri ravnanju z viri, z inovativnimi tehnološkimi rešitvami in digitalno? So to predvsem kmetijstvo, turizem, živilska industrija?

Lahko potrdim, da so te panoge tako kmetijstvo in turizem kot tudi živilska industrija. Dela je še veliko. Na eni strani gre za analizo potreb okolja, tudi na ozaveščanje okolja o priložnostih. Trendi razvoja in potrebe okolja morajo biti usklajeni. Problematično se mi zdi, če so ukrepi in sredstva za realizacijo potreb neustrezni ali celo v nasprotju s potrebami okolja. Najbolj neučinkovito je, če ne prepoznamo potenciala okolja. Vključujoče delo z regionalnim okoljem vidim kot bistveno usmeritev družbe, ki ne želi biti le prodorna, ampak tudi učinkovita. Vloga razvojnih agencij je tu ključna.

“ Pri pripravi strategije za novo programsko obdobje bomo prisluhnili potrebam okolja in sledili usmeritvam države ter skladov, iz katerih bomo črpali sredstva.

Med vašimi zanimivimi pobudami za razvoj podjetništva so podjetniški krožki na šolah v ajdovski in vipavski občini. Kaj je vsebina krožkov, je poudarek na podjetnosti, inovativnosti, tehnologijah? Je festival podjetnosti krona podjetniških krožkov?

Že med leti 2006 in 2009 je bila RRA ROD uspešna pri izvedbi podjetniških krožkov. Tudi takratne ekipe so, tako kot sedanje, zmagovale na državnih tekmovanjih. Leta 2016 pa smo v sklopu nalog ene od naših ustanoviteljic, Občine Ajdovščina, ponovno uspešno zagnali program. Zelo uspešno, saj vsako leto vsaj ena od ekip poseže po najvišjih mestih na nacionalni ravni. Iz naše regije so bile letos uspešne tri ekipe in se uvrstile na nacionalno raven tekmovanja POPRI. Dve sta uspeli pod našim mentorstvom. Uspehi so dokaz, da strokovno in sistematično delo z mladimi žanje uspehe. Pa tudi sistematični pristop pri izobraževanju naših mentoric.

Podjetnost in inovativnost širite med mladimi še z drugimi programi?

S tehniškimi dnevi za osmošolce po vseh šolah v občini Ajdovščina. Sodelujemo tudi na InCastri dnevu ajdovske industrije. V sklopu projekta »MLIN - spodbujanje ustvarjalnega in inovativnega razmišljanja med mladimi«, ki ga izvaja LAS Vipavska dolina, poteka tudi usposabljanje in opolnomočenje mentorjev za poučevanje razmišljanja v šolah (CoRT – The Cognitive Resarch Trust). V septembru načrtujemo izvedbo Start-up vikenda namenjenega študentom. Teme bodo vitko inoviranje, dizajnerski pristop, prototipiranje, testiranje. Pozno

poleti je v planu izvedba MiniCaste – mesta v malem, kjer želimo na praktični način prikazati poklice. Skupaj z Inštitutom Jožef Stefan pripravljamo program MyMachine, kjer želimo povezati vrtec, srednjo šolo in fakulteto. Vse te aktivnosti so le del Programa za razvoj podjetnosti med mladimi, ki je strateški program Občine Ajdovščina.

Severnoprimorska mrežna regionalna razvojna agencija zajema trinajst občin in celotno Severno Primorsko. Pri katerih projektih se usklajujete, kje so največje možnosti za skupni razvojni preboj celotnega območja?

Naša statistična regija je zelo heterogena. Na eni strani je razvoj krojila dolina s strateško logistično pozicijo z odličnimi povezavami na vse strani po različnih linijah. Na drugi strani pa gorati del s Triglavskim narodnim parkom z ohranjeno kulturno in naravno dediščino. Regija je z načinom življenja in živimi povezavami močno vpeta v obmejni prostor. Prepričani smo, da sta upoštevanje potreb in skladen razvoj takega območja mogoča preko mrežne organiziranosti razvojnih nalog in s sodelovanjem. Zato je tudi za novo perspektivo Razvojni svet regije sprejel sklep, da delujemo vse štiri razvojne agencije na območju. Dela je dovolj za vse, če ga le vidimo in smo dovolj proaktivni. Priložnosti vidimo v izvozni naravnosti regije in internacionalizaciji regije, v vseh aktivnostih, ki so usmerjene k prilagajanju na podnebne spremembe in k učinkovitemu upravljanju z naravnimi viri...

V katerih mednarodnih raziskovalno-razvojnih projektih sodelujete?

Sama močno verjamem v quadruple helix sistem in v razvoj, ki vključuje vse poglavitne deležnike, uporabnike in akterje. Delamo tako, da bi se kot institucija, ki ni primarno raziskovalna, vključevali tudi v raziskovalne projekte. Saj kot poznavalci terena takim projektom lahko nudimo pomembno podporo in pokrijemo nekaj faz projekta – aplikativno, evalvacijsko in diseminacijsko. Torej delo z okoljem. Trenutno zaključujemo večji projekt LIFE ViVaCCAdapt.

Prednostne naloge agencije v tem letu?

Letni plan RRA ROD za 2021 je vsebinsko zelo raznolik. Del ekipe pokriva naloge vodilnega partnerja LAS Vipavska dolina in izvaja projekte sodelovanja. Letos želimo, da smo uspešni pri prijavi novih projektov. Drugi del ekipe razvija podjetniške vsebine, tretji del pa pripravlja prijavo novih projektov. Je pa tu še del ekipe, ki se ukvarja s poslovno odličnostjo. Tako nas letos čaka že druga samoevalvacija v okviru modela CAF (MJU). Težko rečem, kaj je prioriteta oz. kaj ni. Vse naloge se med seboj močno povezujejo, uspeh enega dela ekipe je uspeh cele RRA ROD in seveda obratno. Verjamem pa, da nas po odličnem letu 2020 čaka ponovno uspešno leto 2021. ☺

Kratko, zanimivo

ODSLEJ PRAVILNEJŠE RAVNANJE Z E-ODPADKI IN ODPADNIMI BATERIJAMI

foto: Klavdija Zrimik

mag. Emil Šehić

Največja shema za ravnanje z električno in elektronsko opremo v Sloveniji, družba ZEOS, d.o.o., je uspešno končala petletni Life projekt Gospodarjenje z e-odpadki s sloganom E-cikliraj. Izvajali so ga med 2016 in 2020. Projekt sta sofinancirala Ministrstvo za okolje in prostor RS ter Evropska komisija.

V sklopu projekta so skupaj z deležniki (izvajalci javnih služb ravnanja z odpadki, trgovci e-opreme, proizvajalci e-opreme, občine, ambasadorji – znane osebnosti, nevladne organizacije, sheme ravnanja z odpadki, Life in drugimi) vzpostavili potrošniku prijazno mrežo zbiranja e-odpadkov in odpadnih baterij. Na izbrane ekološke otoke in druge lokacije širom Slovenije so umestili 730 uličnih zbiralnikov, v večje tehnične trgovine 71 zelenih kotov, na podeželju pa so izvedli 135 mobilnih zbiranj. Organizatorji projekta so v Sloveniji v primerjavi z izhodišnim letom 2015 zabeležili v letu 2019 kar 36,9 odstotno rast količin zbranih e-odpadkov. Zabeležena je najintenzivnejša rast pri odpadnih malih aparatih, in sicer za kar 48,8 odstotkov.

»Ustvarjanje in ohranjanje dialoga ter stalno sporočanje prednosti, ki jih prinaša ustrezno ravnanje z e-odpadki tako za družbo kot celoto kot tudi za vsakega njenega posameznika, podajanje tehtnih in jasnih sporočil, ki imajo potencial, da spremenijo navade in vedenje posameznikov pri ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo, so bili ključni za uspeh projektnih operacij,« je ob zaključku projekta poudaril direktor družbe ZEOS, d.o.o., Emil Šehić.

Samo z novo mrežo so v tem času zbrali 4.703.249 kg odpadne električne in elektronske opreme ter odpadnih baterij. S projektom so ohranili veliko sekundarnih surovin, zlasti železa, bakra in aluminija ter za 41.692 kg zmanjšali izpust CO₂. Posebna vrednost projekta je, da je v njem sodelovalo izjemno število mladih. Kljub zaključku omenjenega petletnega projekta družba z izvajanjem ozaveščanja na področju elektronike nadaljuje v sklopu novega Life projekta Spodbujamo e-krožno, ki se osredotoča tudi na druge elemente krožnega gospodarstva.